

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
з год. 6-їй пополудні.

Редація, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперніка. — Експедиція
місцева в Агенції Ляндовского
в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

Що даліше?

(Δ) На засіданю посольської палати вівторок запало рішенє в справі обжалованя гр. Баденього о Іех Фалькенгайн. Маленькою більшостію 8 голосів віднесли обструкційні сторонництва побіду, ухвалили внесеня в справі обжалованя відослати до окремої комісії з 36 членів. Хоч ся ухвала має лише значіне моральної побіди обструкційних сторонництв, бо до обжалованя потреба ухвали двох третин, однак в дійсности дотеперішня меньшість парламентарна стала більшостію, а більшість меньшостію. Зворот сей послідував наслідком того, що католицке сторонництво бар. Діпавлього усунуло ся від голосованя під тероризмом радикальних елементів, а трох: Капферер, Фінк і Шенфер голосувало навіть з обструкцією. Католицке сторонництво розійшло ся отже в своїх напругах, а тим самим відорвало ся від дотеперішної більшости.

Опозиційні сторонництва і їх преса не посідають ся з радости, що в тій самій хвили, коли державний трибунал признав видаленім в листопаді обструкційним послам виплатити задержані їм дисти, они стали тепер також більшостію парламентарною і розбили дотеперішну більшість.

Які наслідки буде мати ся подія, годі нині ще в повній мірі оцінити. Одно нині можна вважати річю певною, що дотеперішня більшість парламентарна перестала існувати, а тим самим звершило ся горяче бажанє N. fr. Presse, парламентарної обструкції і радикальних елементів, що єї піддержували. Бо чиж можна допустити, щоби клоби дотеперішної більшости, котрі мали безнастанні клопоти з крутарством бар. Діпавлього, схотіли надальше стояти в звязи з тими, котрі в дійсности перейшли на сторону обструкційних сторонництв. Але коли приймемо яко факт, що дотеперішня більшість не існує, що правиця є меньшостію, а лівиця стала більшостію парламентарною, то зараз насуває ся питанє, чи нова більшість може бути тривкою чи може она забезпечити правильне функціонуванє парламенту? На се питанє мусимо відповісти рішучо — ні! Нова більшість зложила ся зовсім припадково, зложила ся лише ведена ненавистію до гр. Баденього, викликаною язовими розпорядженнями під комендою Шенерериянців. Колиж розглянемо ся поміж сею новою більшостію, то побачимо в ній елементи, котрі при першій нагоді діаметрально розійдуть ся. Антисеміти не можуть до позитивної роботи брати ся з соціал-демократами, Шенерериянцями і лібералами. Ліберали, Шенерериянці і антисеміти не зможуть разом іти з католицким сторонництвом. На кождім кроці і при кождій нагоді будуть тут виринати кардинальні суперечности. Після національности бачимо в новій більшости переважно німецький елемент, до котрого прилучили ся Італіянци, двох польських людовців і двох руских опозиційників, а посеред нової меньшости окрім групи Фалькенгайна (6) і Румунів (5) бачимо самих Славян. Наколи-б отже нова більшість удержала ся, мала-б она рішучо германь-

ский характер, а меньшість рішучо характер славянський. Річ зовсім зрозуміла, що при таким угрупованю расові антагонізми заострили-б ся ще тим більше і щотих кількох Славян, що попали в германьску більшість будуть там мати нужденну ролю. Расовий антагонізм, котрий степенував би ся в раді державній, найшов би також відгомін і в поодиноких краях, а се ще більше утрудняло би політичну ситуацію в Австрії.

Допустивши, що нова більшість удержала-б ся і стояла солідарно, то при своїм видатно германьскім складі мусіла би вести антиславянську політику, а се спонукувало би славянську меньшість до тим тіснішої звязи і солідарности, а та меньшість представляла би таку чисельно і морально поважну силу, проти котрої нова більшість не вдіяла би нічого.

Се все питаня, які насувають ся з нагоди остатного голосованя, а таких питань можна би задати ще багато. Тимто всі тепер вижидають нетерпеливо розправи над язовими внесеннями, в котрій і правительство має забрати голос. З ходу сеї розправи і з заяви правительства можна буде побачити, яка констеляція виробить ся з остатного голосованя.

Остров Куба.

(Π) Кожду велику державу чекає однакова судьба—упадок. Що сталося з великою державою Александра Македонського, з державою стариних Римлян, Кароля Великого і інших, те счинилося і з могутістю Кароля V., о котрого просторих посілостях говорено перед віками, що там сонце ніколи не заходить. Та іспаньска могутість вже давно розлетілась, з авторітетом Іспанії в Європі вже давно перестали числити ся, а нині єсьмо лише свідками, як удержанє посілостей колоніяльних в західних Індиях і на водах хінських, удержанє Куби і Порторіко на Заході, а островів Филиппинських на Веході, рішають для Іспанії о єї остаточнім житю або смерти.

Та не лише зі згляду історичного, але і зі зглядів економічних і географічних удержанє позаєвропейских колоній є для Іспанії квестією єї становища яко держави, а заравом квестією удержаня єї нинішного устрою. Історичні згляди привеволють боронити останків могутости тої держави, де колись сонце ніколи не заходило, згляди економічні велють Іспанії охороняти недобитки тих колоніяльних посілостей, котрі надали їй колись панованє на морях цілого звісного світа, розумієсь, коли Европа ще не мрла о політиці колоніяльній. Особливо нині, коли Европа розділяє два континенти, Азію і Африку, коли кожда надморска держава управляє експанзивну політику колоніяльну, Іспанія тим більше не може зречи ся своїх посілостей без втрати всякого впливу і політичного значія.

Заходить тут ще один найзагальніший, але може найважнійший чинник, що обходить і нашу європейскі держави. Напротив старого світа стає нині свѣт новий, напротив Європи — північна Америка. Американьска конкуренція знищила європейске рільництво в протягу посілодних 25 літ цілковито. Наслідком сего конкуренція американьска і японьска тепер грозять вже і промислови європейскому, так що нема

під теперішну хвилю небезпечнійшого неприятеля від доктрини Монгого-го: Америка для Американців, а промисел американьскій для Америки і Європи. Коли отже в імя тої доктрини американьскі торговельники і промисловці укладають заборчі пляни для дальшого ослабленя впливів Європи в Америці і коли ходить о забране одній з європейских монархій одної з найважнійших і найстарших колоній, а війна між Сполученими Державами північної Америки а Іспанією стала конечною, держави європейскі старали ся вплинути на Іспанію, щоби єї спонукати до найдальше ідучих уступок на річ независимости Куби.

Щож діє ся на тім острові? Конституція надана Іспанією Кубі не змінила ані внутрішних відносин, ані не вплинула на ослабленє протиіспаньскої агітації. Часті вибори, переводжені на Кубі, розгорячили лише населенє і докинули нового запального материялу до існуючого вже невдоволеня з політичних і суспільних условин битю. Вибори переводило іспаньске правительство завсїгда способом правительственних агітацій і пресий на некористь осілих Креолів, а в користь правительственного сторонництва іспаньского. Виходять при виборах звичайно Іспанці так, що на більше як 1½ мільона населеня на острові, мільон кубаньских Креолів вислало в році 1893 осьмох послів, а 140 тисяч Іспанців вислало 16, отже два рази тільки послів до кортезів. І то є одною з причин невдоволеня місцевого населеня і одною з причин дотеперішної революції против іспаньского правительства. Другою значно поважнійшою причиною повстаня є невідраднє економічне положенє більшої кубаньскої власности, властителів т. зв. haciendas de ciencia і рільних робітників на тих ґрунтах.

Ціна цукру так упала наслідком європейскої конкуренції, що кошта продукції тростинової, одного з головних до недавна продуктів острова, не оплачували ся. Наступила економічна криза і кількадесять фабрик цукру замкнено, а тисячі робітників остали без хліба. Рівночасно наслідком улішених способів управи тютюну на американьскім континенті і видатнійшої продукції Європи упали ціни тютюнового листя. Тим способом нагло знищено два головні жерела богатства Куби. Додаймо до того високі податки, ціло експортове і імпортное, продайність урядників, а зрозуміємо цілу грозу економічного упадку острова.

Від нужди, голоду і загального невдоволеня до суспільної і політичної революції завсїгда один лише крок. Сей крок учинили повстанці на весну року 1895 в провінциях Мантакас і Сантіяго. Кубаньска залога числила тоді під оружьем 8.000 людей, хотяй після бюджетів на папери повинно було там находити ся 20.000 узброєних людей. Ціла вехідна часть острова не мала війська. На чолі революції станули в Мантакас дневникарі і лікарі з поблискої Гаванни, в Сантіяго старі революціоністи з року 1868 і офіцери з часів 10-літної війни. Начальний провід обняв полковник Вартоломей Массо, зруйнований плянатор і бригадир Монкада, що походив з африканьских негрів і вєлавив ся був в попереднім повстаню хоробростію. За кілька місяців революція обняла вже всі провінції і на цілім острові ніс ся один оклик: «Viva Cuba libre!» Тимчасом в Мадриді легковажено з початку грозу положеня, потім обмановано себе традиційним «la sempre fiel isla de Cuba», а «все вірний остров Куба» тим часом

що раз усильнійше уминав ся о свою свободу. Революція дужшала. Старі революціоністи, офіцери, жовнірі, охотники, емігранти зі Сполучених Держав, платні вояки, цілі ватаги веліких авантюриків, що живуть не так війною як з війни і забурень — все то, що викидала Америка, тиснуло ся тепер на острів. Вернув і старий Максим Гомез з Сан Домінго, з свого родинного острова, на Кубу, і обняв начальство над всхідною армією повстанців; покинув кантору в банку гіпотечнім в Гаванні старий революціоніст Калікет Garcia-Igniez, живлений ласкавим хлібом іспанським і пішов бити ся за свободу; найшов ся і плянатор кави з Костаріки Андрій Мацео і забажавши слави Вешингтонів, Ляфаетів і Болверів почав агітувати за оголошенем республіки на Кубі на взір Гайті і Сан Домінго. Мала війна, la guerra eñiquita, переміяла ся з кождим днем на велику революцію і запалила огнем цілий острів. Не обійшло ся тут і без Поляка, котрий всюди мусить хати ся, де лиш пахне бодай трохи війною. Якийсь Рольоф, «гужанин з Волини», утворив собі відділ польський, і як пишуть, має бути міністром війни кубанських повстанців.

Три роки гляділа на се Европа, а радше не гляділа, бо єї не хотіло інтересувати ся борбою кубанських повстанців з Іспанцями. Трех маршалків іспанських пробувало щастя і всі три не дали собі ради з революцією, веденою в чужім а убийчім для Европеїців піднебю, в краю без доріг, без засобів живности, без зорганізованої інтендантури. Голод, пропасниця і зараза побили 200-тисячне іспанське військо. Що четвертий жовнір в Іспанії гине на пропасницю. Тимчасом повстанє треває і протягає ся в безконечність. Надто спадає на Іспанію повстанє на Филиппінах. Нараз мішає ся в ту справу МекКінлі, президент Сполучених Держав, і війна переносить ся на поле міжнародне.

Очевидна річ, що Сполучені Держави розпочинають війну не в обороні свободи Куби, але щоби забрати сей острів для себе. Проява будь що будь небувала, бо Сполучені Держави ніколи не веди політики заборчої і всікі острі конфлікти з иншими державами лагодили в дипломатичній дорозі.

Убога, знищена довголітнім внутрішнім неспокоєм і нечуваною домовою анархією, Іспанія не подужає в ніякий спосіб богатих і могучих Американів. Вправді патріотизм Іспанців, їх народна гордість велить їм вести війну з напруженем всіх моральних і матеріальних засобів, вправді лицарский запал огріває доси серця Іспанців, в правді що вни Іспанія має сильнішу армію і більшу флоту як Сполучені Держави, — результату війни годі не предвидіти. Сполучені Держави не мають війська, не мають приготованої воєнної флоты, але мають гроші. Славний в сьвітї боевник Монтекукулі сказав раз, що до успішного веденя війни треба мати: гроші, гроші і ще раз гроші, а памяті єго слова оказались вже не при одній нагоді правдивими. Воєнний департамент в Вешингтоні закупує найліпші панцирники і оплачує військо найліпше. Тож вояка там вже не забракне. Одного лише не може собі купити воєнний департамент в Вешингтоні — того запалу, хоробрости і тої горячої любови вітчизни, якою перенятій є жовнір іспанський. В прочім заждім, а увидимо.

Рада державна.

На засіданю парламенту з 27. с. м. кромі інтерпеляцій п. Барвіньского були ще слідуєчі: 1) Кронаветера в справі становища правительства до німецкого дпєвника Reichswehr. Про сю справу згадуємо на окремім місци. 2) Пн. Кізеветер і Окуневский внесли 4 інтерпеляції про конфіскачу часописий. Позаяк в інтерпеляціях тих наведено дословно уступи і сконфісковані артикули, проте президент на основі § 49. регуляміну Палати рішив їх відчитати на тайнім засіданю, котре зарядив по замкненю явного засіданя. (Оплески з правиці, несупокій на лівіці).

Перед розпратою над наглядними внесеними о відкликанє язикових розпоряджень забрав голос президент, гр. Тун і зложив слідуєчу заяву: Правительство мимо сильної заохоти, не чу-

ло ся бути спонуканим, щоби забрати голос при розправі над програмою заявою, яку зложило 21 марта, а головно над єго становищем в язиковій справі. Не стало ся се в намірі, щоби вининути так далекосяглу справу, але з повною сьвідомістю, що при мотивованю внесень о відкликанє язикових розпоряджень і законного управильненя тої квестії, правительство буде мало пожадану нагоду до зазначеня свого становища і погляду. — Стоїмо тепер на вступі можливо великої дискусії, в котрій всякі сторонництва Палати будуть зазначувати свої становища. Уважаю моім обовязком розвести тепер обширніше денешо ті погляди, котрими правительство думає поводити ся при обговорюваню внесень.

Не стану говорити виключно про язикову справу, але єсьм приневолений доторкнути бодай в загальнім нарисі теперішньої ситуації політичної, котра прибрала собі властиві ціхи через острє зазначуванє з різних сторін національних моментів.

В часі, коли майже всі сторонництва ставлять на першім пляні сповненє своїх народних бажань, діяльність правительства може їх уважати тільки за частину своєї задачі. Правительство мусить мати перед очима добро цілости, щоби могло совістно заопікувати ся культурними і економічними потребами всіх народів і країв тої держави. Правительство однак припускає, що в інтересі цілости, одна часть не повинна спихати другої і має надію, що наступить порозумінє, котре уможливить щасливу полагоду власних потреб і жертволюбнє співділанє на основі справ всім успільних.

Сли те відносить ся до всіляких питань політичних, то предовеім тикає оно народні справи. В часі, коли в инших державах з малими виїмками, моменти народні є рівномірні з державними, у нас розличні народности під одним скиптром сполучили ся в одну цілість і творять велику родину народів. З сусідекого пожитя тих обох народів виходить, що з одної сторони зі згляду на цілість, з другої зі згляду на розвій і культурні потреби поодиноких народів, управильненє язикових відносин має найбільшу далекосягість, а навіть, як показує теперішня хвиля, може стати угольним каменем дальшого політичного розвою.

Коли до сего часу з виїмком приписів осудовім поступованю і нечисленних постанов арт. XIX. осн. законів, не було ніяких законів язикових, правительство постійно держали ся засади, що управильненє справ язикових є виключним правом екекутиви. Згодом однак єї погляди помалу почали ся зміняти і вже на сїм відміннім становища правительства безпосередній мій попередник станув, надаючи розпорядженням язиковим, через себе оголошеним, вразно характер провізоричний до часу законного управильненя справи. Я від себе свобідно і отверто заявляю, що розпорядження бар. Гавча приймив я в спадщині на власність і стою за законним увормованем квестії (лівіця оплескує). Такі самі жаданя підносять ся з різних сторін Палати, щоби язиковий закон рішучо ухвалити. Задача то велика, але щоби она повела ся і принесла сподівані овочі, на се треба поважної співучасті всіх члаників. Національна буря на небезпечні филі несе державний корабель; сполученими силами довшні ми уможливити єму причаленє до пристани здорового, поступового розвою. Перед нами велика задача. Праця найліпших сил гідна, а хоч так поважного діла не мож довершити від разу, все-ж таки крок за кроком до цілі дійти можна.

Тимто і витаю вибір комісії для язикових справ і заповідаю найповажнішу участь правительства в єї нарадах. Тій комісії прийде ся порушити всі з язиковою справою звязані квестії, бо в дійности нема в нас одної, але цілий комплекс язикових справ, які разом розглянути і полагоджувати належить. (Правиця оплескує).

Президент міністрів осьвідчаючись за вибором язикової комісії застеріг виразно, що перед початком властивої роботи комісії мусять сторонництва Палати порозуміти ся що до основних точок цілої акції. Справа язикова не дасть ся полагодити одним законом, котрий, —

ухвалений більшістю — може подібати ся з сильним опором меньшости. (Оплески з лівіці).

Бажаємо мати закон ліпший від розпоряджень, закон, котрий на довший час повинен відповідати справедливим бажаням населеня. Комісія буде тим полем, на котрім представителі різних сторонництв будуть могли зійти ся і порозуміти з противниками.

Акція, заінсценована в моравскім соїмі в цілі вирівнаня спірних квестий національних може послужити за примір гідний до наслідованя.

Язикові розпорядження з 15. цвѣтня 1897 відкликаю, бо не відповідали відносинам краю (оплески). Президент міністрів стоїть при основі повної рівноправности обох сторін.

Форма однак, в якій она мала бути переведеною, мусіла подібати ся з сильними закладами. Тепер обовязуючі розпорядження (бр. Гавча) числять ся після спроби з дійсними відносинами. Але й ті розпорядження можуть бути відкликані з хвилею ухвалєня ліпшого від них закона, а навіть вже з тою хвилею, коли наступить порозумінє що до основних точок управильненя квестії.

Президент міністрів візвав всіх до успільної праці і до понеханя національної борби, котра нищить і роздроблює сили парламенту.

Палата має задачу піднести на ново свою повагу, доложити старань, щоби Австрия рівнорядно з иншими державами могла поступати наперед дорогою економічного розвою. Сповняючи ту задачу, парламент заслужить собі на вдячність у сучасних і потомків (оплески). На внесєнє п. Функого засіданє по тій заяві замкнено, щоби сторонництва могли застановити ся гад сею важною декларациєю правительства. По замкненю явного засіданя наступило тайне в справі звисних інтерпеляцій про конфіскачу писем.

Зараз по скінченю вчерашних нарад парламентарних зібрала ся комісія парламентарна на нараду, на котрій явили ся репрезентанти католицкого сторонництва і по раз перший президент міністрів, гр. Тун. О нараді тій оголошено слідуєчий комунікат: «Парламентарна комісія більшости відбула в присутности президента міністрів довшу параду, на котрій обговорювано язикову справу і вибір язикової комісії. Нарад не покінчено, але буде вестися їх дальше.

Вісти політичні.

Декларация гр. Туна в язиковій справі має велику вагу політичну. Гр. Тун признав виразно, що без полагодження язикової квестії не може бути і бесіди о нормальних відносинах в парламенті ані о законодатній роботі. Заява та є ще й тим важною, що представителі правительства признав, що язикова справа не може бути полагодженою лиш дорогою самої екекутиви, але що вимагає доконечного полагодження законного. Ухвалюванє язикового закона не наступить ніколи, сли більшість парламентарна схоче майоризувати меньшости, або сли поодинокі сторонництва не порозуміють ся передше на основі точки. З висказів гр. Туна виходить, що правительство уважає язикову квестію за таку, котра в части належить до компетенції ради державної, в части до соїмів, а в части до екекутиви правительства. Язиковий закон мусить заспокоїти потреби різних народів; він не сьміє бути шаблоновим ані не може ніякого народу виключати. Відтак добачуємо в заяві гр. Туна натяк, що правительство в ході язикових розправ, може само схоче виступити з законодатним проектом.

Деякі круги хотять добачувати в заяві гр. Туна зближенє ся правительства до становища німецкої опозиції, а до сего заключєня приходять она на тій основі, що заява гр. Туна зробила не зле вражєнє на лівіци. Як загально голосять, то опозиція признасть декларацию правительства достаточною і не буде противити ся виборови язикової комісії. Виводи гр. Туна не подібали ся а ргіогі з рішучим протестом ніяких сторонництв, хоть містять в собі погляди, з котрих *beati possidentes* не конче мусять бути вдоволені.

З чєских кругів доходить вісти, що умір-

ковані елементи годять ся на вибір комісії; клуб Християнсько-славянський заявив ся за вибором языкової комісії і за мішаною компетенцією для управильнення языкової справи.

Про вчерашнє засіданє парламентарної комісії довідують ся »Narodni Listy: На початку нарад забрав голос гр. Тун і сказав, що прийшов на наради в цілі поясненя своєї деклярації зложеної в Палаті. Правительство бажає зовсім щиро, щоби спробовано довести до порозуміння в языковій справі. В виду різних відносин краєвих, правительство є вповні свідоме тих трудностей, з якими подибує ся така акція, тим більше, що деякі сторонництва більшости є в своїй тіснійшій вітчизні в меньшости. Бесідник уважає порозумінє не тільки пожаданим, але також можливим.

В дебаті забирали голос кн. Шварценберг, Крамарж, Пацак, Мадейський, гр. Дідушицкий, Ферянич і Барвінський. Бесідники польського кола заявили ся за вибором комісії, однак зробили застереженє що до компетенції. П. Барвінський домагає ся законного управильнення языкового, бо в Галичині мимо значних розпоряджень языкових в користь руского языка власти не виконують їх. Бесідник звернув увагу комісії, що Русини не тільки тут але вже й в соїмі домали ся языкового закона. — Ческі послы не висказали ніякого конкретного погляду, бо хотять, щоби передше радили над тою справою псодинокі клуби.

НОВИНИ.

— **Процес »Reichswehr-и«** против правительства. Редактор віденської часописи »Reichswehr«, що виходить два рази денно, оголосив у вторниковім числі довгу статю, в котрій відкриває відносини, які лучили его дневник з кабинетом гр. Баденюго і представляє причини, длячого вінс в суді жалобу проти державного скарбу о відшкодованє втрат, понесених на видавництві. Передовсім подає »Reichswehr« умову, яка станула в жовтні 1896. р. між редактором Густавом Давідом а тодішнім правительством. Умова та постановляє, що правительство до кінця 1896. р. виплатить видавництву часописи 40.000 зр., а за рік 1897. субвенцію 90.000 зр. »Reichswehr« стає ся в половині власностию правительства, в другій половині Давіда. Власність правительственну заступає міністерияльний радник Фрайберг. Що до політичного напрямку часописи приписує умова, що »Reichswehr« не має мати вправді характеру виразно офіціяльного, але обовязана завсїгди і строго відповідати інтенціям президента міністрів а взаглядно всказівкам его управленних функціонерів. Словом мав то бути правительственний Kampfblatt з повною свободою діляни. Субвенція вигасає, скоро »Reichswehr« не сповнить тричі порученє і бажань правительства. То був зміст умови. З початком марца 1897. р. Давід предложив гр. Баденюму меморіал, в котрім виказував, що »Reichswehr« без більшої субвенції не може обійти ся, отже зажадав на рік 1897. додатку 150.000 зр. т. є. о 60.000 зр. більше, як первісно преліміновано. Правительство, не бачучи великих успіхів діляни сего півофіціяльного органу, не мало охоти давати на него більше грошей, але вплинуло на утворенє консорціум великих підприємців, котрі причинились би до видавництва якими 170.000 зр. в характері тихого спільника. Властителем фірми і підприємства на зверх мав позістати Давід і за то визначено ему річну пенсію в квоті 16.000 зр. Проект контракту був вже готовий, а виступаючий яко муж довіря із сторони спільників барон Хлюмецкий виготовив навіть проект політичної програми дневника, коли нагло всьо розбило ся. В передодень підписаня нової умови гр. Бадені закликав его і заявив, що потребує »Reichswehr« і на дальше і запитав его, чи не міг би вицофатись з переговорів, навязаних з тим консорціумом. Давід вицофав ся. »Reichswehr« полишилась далі півофіціозним органом гр. Баденюго, за те Давід мусів докладати з власної кишені, що разом за рік 1897 — кромі 90.000 зр. правительственної субвенції — винесло 98.835 зр. На рік 1898 одержав видавець, як пише, також обіцянки від Фрайберга. Тимчасом кабинет упав. Давід, на той час недужий, вислав до Фрайберга свого заступника з просьбою о виплату місячної пенсії. Але Фрайберг, відправив его до управителя правсового департаменту Шіля, а той сказав ему коротко, що правительство для

»Reichswehr-и« не може нічого зробити задля нестачі фондів, а незадовго потім одержав Давід лист, підписаний Фрайбергом і Шілем, в котрім виповіджено ему умову межы правительства а видавництвом »Reichswehr-и«. Для Давіда не було иншої ради, як звернути ся до нового правительства бар. Гавча, а коли его заходи остали без успіху, перейшла »Reichswehr« против нового кабинету в опозицію. По уступленю Гавча сталось те саме з гр. Туном. Остаточно вичих Давід проти правительства процес і жадає від ц. к. державного скарбу за зрване контракту відшкодованя в квоті 278.868 зр. 96 кр. Перша розправа назначена на 23-го мая в третім відділі цивільного суду краєвого у Відні.

— **Процес о державну зраду** відбув са недавно при замкнених дверех в Петербурзі. Вторік, в кілька тижнів по ревізиті нашого цїсаря в Петербурзі, розіслана була вість, що якась важна обставина охолодила навязані сердечні відносини між Росією і Австро-Угорчино. Як вкінці показує ся — обставиною тою був факт, що російський аташе війсковий у Відні впав на слід зради з Петербурга дуже важних тайн війскових, а слідство в повні се потвердило. Увязнено а тепер суджено девять осіб. Головним обжалованим був дійстний радник державний, »его превосходительство« (ексецеленція) Ширцов враз із своєю 20-літньою дочкою; він колись був офіциром а відтак перейшов у цивільну службу. Докази зради були такі очевидні, що виновникам годі було і випирати ся. Признали, що за грубі гроші передали агентам австро-угорского правительства плян мобілізаційний і карти граничні, але — кажуть — думали, що се не принесе державі російській ніякої шкоди. Процес скінчив ся засудом сімох обжалованих. Ширцова з дочкою засуджено на Сибір. Александр Лохвицкий, приділений до міністерства війни, дістав чотири роки вязниці за достарчуване згаданих документів. Капітан Николай Турчанинов адютант команданта петропавловської крїпости, дальше бувший драгоманов в генеральнім штабі, остаючий в російській службі турецькій підданий Абдураман Абді і жандармський урядник Федор Обіденко дістали по 13 літ засланя на Сибір за співвину. Писаря в міністерстві Лью Кутавєв засуджено на 8 місяців вязниці за те, що не доносив власти хоч о всім знав. Двох обжалованих Романовского і Войницького увільнено з причини браку доказів. — Оборонцями були найзнаменитші російські адвокати, між иньшими отець обжалованого Лохвицкого.

— **Ц. к. Дирекция залїзниці державних** оповіщує: Ч. 21608/VI. З днем 1. мая с. р. розвязано умову заключену поміж Зарядом ц. к. залїзниці держ. а ц. к. упр. Банком гіпотечним у Львові, в справі достави згаданому банкови осібних поспішно-товарних поїздів для перевозу рогатої худоби з Галичини і Буковини на торг віденський. Рівночасно запроваджує ся в цілі скорого перевозу рогатої худоби з Галичини і Буковини до Відня (Ст. Марке) і Праги на торги понеділкові — раз в тиждні переходячі поїзди поспішно-товарові і то без підвищеня цін товарових. — В дни, в котрих переходять висше згадані поїзди, не буде ся припиняти до иньших поїздів рогатої худоби назначеної для Відня або Праги. До перевозу поспішно-товаровими поїздами назначена худоба рогата має бути безпосередно перед заладованєм, під надзором ветеринарско-полїційним, накармлена і напоєна.

Ч. 17277/98. Знесенє тарифи для їзд окружних в австро-угорскім руху. Заведена з днем 1. марта 1894 тарифа для їзд окружних в австро-угорскім руху буде знесена дня 15. цвітня 1898.

— **Як прийшло так пійшло.** Перед кількома днями умер в Варшаві столяр, що виграв був свого часу 200.000 рублів на лотерії. Ставшись богачем покинув своє ремесло і почав уживати свїта за готові гроші. Купив собі вправді каменіцу, але так зле господарив, що небавом продав єї назад і всї гроші протратив. Постарав ся лишє о то, що зроблено его в ній управителем. На тім становищі й умер.

— **В краєвій низшій школі рільничій** в Городенці починаєть ся рік шкільний 1898/9 дня 9. липня с. р. Ученики, що хотять записатись до сеї школи, мусять мати укінчений 16-й рік життя і укінчену школу народну з добрим поступом. За удержанє платить ся 150 зр. річно, убогі можуть дістати его безплатно. Близших поясненє удїлїть на жаданє дирекція тоїж школи рільничої в Городенці. Поданя, заосмотрені в потрібні документи, належить вносити найдальше до 15. червня с. р.

— **Куренє тютюну в минувших столїтях.** Одна

берлинська газета оголосила статю, взятю з календаря, що був виданий в році 1660 вроцлавским міщанином Вартоломеєм Шімсером. Згадує ся в тій статі, як тоді люди задивлялись на куренє тютюну. Отжеж говорить ся в тім документі, що мірне уживанє тютюну добре впливає на здоровлє, позаяк медики і фізики твердять, що коли голова надмірно є переповнена мокрою флегмою, то дим тоді добре ділає. Він дістає ся до мозку і очищує его з флегми та вогкости. Хто тютюну надуживає, той сам собі шкодить. Так н. пр. під Вроцлавом мешкав лікар, котрий курив так много, що на ніч вішав файку з кашуком при ліжку, щоби й в ночи догодити своїй пристрасти. По смерті лікаря в р. 1559 стверджено, що пристрастний курець мав мозок так висохлий, що виглядав завбільшки волоского орїха. Що скажуть на то теперішні медики і фізики?

— **Дрібні вісти.** В часі онодішного представлення опери »Тангейзер«, коли публіка зготовила тенорови п. Фльорьянському велику овацію, мати співачка, находячись в льожі, хотїла також пожелати синові, але спїначи коритарем упала і звихнула собі руку. — Цїсар помилував засуджених на кару смерти судом присяжних Кирила Химчага і Гаврила Мідяна, а трибунал перемінив кару першому на 17 літ, а другому на 20 літ тяжкої вязниці. — Дня 23. цвітня рано повісив ся в лїску Гараю під Жовквою жовнїр 4-го полку уланів, Станислав Войціцкий, причиною самоубийства мало бути острє поведєне з ним старшини. — Староство тарнівське видало вже доси понад 900 свідочств на дорогу робітникам, що вибрали ся на роботу до Данії і Сакеонії.

☞ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Марія з Ганкевичів Голината, жена пароха в Надорожній, повіта товмацького, упокоїла ся нагло в великій четвер на удар серцевий, полишаючи мужа і четверо дрібних діточок. Похорон відбув ся в велику суботу. Покійна була знана яко примїрна жена, найліпша матір і щира Русинка і оставила по собі загальний жаль. В. і. п.

Телеграми.

Відень, 28. цвітня. Німецька преса обговорюючи голосованє над обжалованєм називає его поражєнем правди і осудженєм політики незаконности. N. fr. Presse тіпять ся вислідком голосованя і удержує, що правда, хоть не розбила ся, то все таки одержала сильний удар, по котрім довго буде калїкувати. — Хорватські послы заявили в парламентарній комісії, що возьмуть участь в виборі языкової комісії, але з гори ставлять засаду, що в Далмації має бути языком урядовим лиш сербський язык. — Погляди лібералів німецьких на вибір языкової комісії подїлені. Одна часть є за вибором комісії, а друга уважає, що такий вибір проволїкав би тільки так наглядчу справу.

Будапешт, 28. цвітня. Проект угорської депутації квотової хоче задержати дотеперішні відносини і висоту квоти.

Мадрид, 28. цвітня. Тутешний »Herald« доносить, що на случай англо-американського альянсу заключить Росія союз з Іспанією. — Міністер фінансів зажадав уповажненя до виданя касових бонів на 100 мільонів.

Гонг-Конг, 28. цвітня. Повстанці на Філіпінах грозять, що вирїжуть Іспанців. Америка вислала часть своєї фльоти на Філіпіни, щоби пильнувати тамошних портів.

Гяванна, 28. цвітня. Трем іспанським кораблям удало ся перервати лїнію блокади.

Мадрид, 28. цвітня. Надїють ся тут, що в найблизших днях приїде до головної битви під Манільою (Філіпіни).

Кей-Вест, 28. цвітня. Американські кораблі зловили знова паровий корабель іспанської компанії »Панама« і 4 менші парусні кораблі.

Лондон, 28. цвітня. Тут говорять, що наступить бомбардованє Гаванни в протягу 48 годин.

Альгофон,

в цілім того слова значіно успішне средство против хобри зубів і невральїї.

Цїна флакону 35 кр.

Головний склад в аптиці

161 152—?

Жигм. Рукера

під »Срібним Орлом« у Львові.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впресов. Митроп. і Пресов. Еп. Ординариям всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі. сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

»Дністеръ« вступив в 6-тий рік своєї діяльності з збільшеними фондами гваранційними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 виносить:

Table with 3 columns: Фонд резервовий, Резерва премій, Фонд основний. Values in зр. and кр.

Виплачені шкоди до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи »Дністра« дуже умірковані. Услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроблемно. Поліси »Дністра« приймає Банк красвий при пожитках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через »Дністеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту »Дністеръ«, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4 1/2%. Удїл членський виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в »Дністеръ«. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях і де нема близько агентів »Дністра«, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилок почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко ВІНО в 5 кіл. барилках по зр. 3-—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах.

Herder'sche Verlagshandlung, Freiburg im Breisgau. — B. Herder, Wien I, Wollz. 33

Soeben ist erschienen und durch die alle Buchhandlungen zu beziehen:

Преданіе церковное и русская богословская литература. Критическое сопоставление (по поводу критики на книгу »о церкви«). (Die kirchliche Ueberlieferung und die russische theologische Literatur. Eine kritische Gegenüberstellung [aus Anlass der Kritik des Buches »Ueber die Kirche«]). gr. 8°. (VI u. 584 S.) M. 4.

Jeder, der sich für die Frage der Wiedervereinigung der Kirchen interessiert, wird nicht umhin können, das Erscheinen des vorliegenden russischen Buches mit Freuden zu begrüßen. Es beabsichtigt nachzuweisen, wie künstlich die Kluft ist, welche, nach der Meinung der russischen Theologen, die römische Kirche von denen des Orients trennt.

1000 туток цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, лиця Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 туток разом опакованє і відсилка franco.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі деннім не числячи ніякої провізії.

Контора виміни і відділ

депозитовий перенесені до

льокалю партерного в бу-

динку банковім.

Вже появиля ся з друку РУСКА КУХАРКА

або

Школа вареня по руски

містить 41 знаменитих зуп.

Всі печені, які тільки можливі: Волові, баранячі вепрові і т. д.

Байцованє шинок, робленє знаменитих кишок і ковбас і т. п.

Мучні і яєчні страви

Блини — Пизи і т. п.

Знамениті рускі пироги печені з сиром, капустаю і т. п.

Робленє вкусного набілу і т. п.

Ціна 70 кр.

По надісланю переказом 76 кр. висилає франко Друкарня народовя Ст. Манецкого і Спілка, Львів. Готель Жоржа.

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Дмитро Затурський

поручає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дітий

у Львові, улиця Коперника ч. 5.

Вибір тревалий і елегантний. Ціни умірені. Замовленя з провінції залагоджує відвортною поштою.

140 34—140

Цінник львівської палати торговельної і промисловьї.

Львів дня 26. цьвітня 1898.

I. Акції за штуку.

Table with 3 columns: Description, Price, etc. for various stocks.

II. Листи застави за 100 зл. в. ав.

Table with 3 columns: Description, Price, etc. for bonds.

III. Обліги за 100 зл.

Table with 3 columns: Description, Price, etc. for obligations.

IV. Льоси.

Table with 3 columns: Description, Price, etc. for wool.

V. Монети:

Table with 3 columns: Description, Price, etc. for coins.

Розклад їзди поїздів залізничних обовязуючий від 1-го жовтня 1897.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Large table with columns: Poїзд, до Львова, зі Львова, including arrival and departure times for various routes.

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.